

Assens Kommune,
Miljø og Natur
Rådhus Allé 5
5610 Assens
(Sendt elektronisk assens@assens.dk)

Vingsted, den 6. september 2018.

Danmarks Sportsfiskerforbunds høringsvar vedrørende restaurering af Holmehave bæk ved Solevad Vandmølle Sag: 14/15185

Indledningsvis vil jeg takke for muligheden for at afgive høringsvar i ovennævnte sag.

I høringsbrevets indledning skriver Assens kommune, at projektet er udarbejdet i samarbejde med Slots- og Kulturstyrelsen samt lodsejere. Danmarks Sportsfiskerforbund mener ikke projektet tager det nødvendige hensyn til vandrefiskenes, og Assens kommune burde også have inddraget fiskerifaglige eksperter i "gruppen", som har valgt det fremsendte faunapassageprojekt.

Assens kommune skriver endvidere, at fremsendte projekt er udarbejdet på baggrund af møde afholdt i SLKS den 11. februar 2016. Mødet var ønsket af Assens Kommune for at afdække mulighederne for at tilgodese både de kulturhistoriske og naturmæssige interesser ved etablering af faunapassage ved Solevad vandmølle, som er en af 12 særligt udpegede vandmøller i Danmark, og som er omfattet af en udvidet bygningsfredning.

DSF mener ikke at Assens kommune har taget det nødvendige hensyn til naturmæssige interesser. Assens kommune begrundes valget af løsning og dermed forsat drift af Solevad Vandmølle, med at den er én af 12 særlige vandmøller i Danmark, som har en udvidet bygningsfredning. Men dette giver ikke Kommunen hjemmel til at sikre Møllens drift.

DSF er enig i at der naturligvis skal tages de helt nødvendige kulturhistoriske hensyn når der skal skabes faunapassage forbi spærringer ved vandmøller. Men en udvidet bygningsfredning sikrer ikke at vandmøller kan bevares i drift, for en bygningsfredning "freder" ikke vandet.

Projektet tager ikke det nødvendige naturhensyn

Projektet der sendes i høring bevarer stemmeværket (stuvezonen) i Holmehave bæk, der foretages en oprensning af Møllesøen og Kommunen vælger det projektforslag af 3, hvor vandrefiskenes passere igennem søen på deres op- og nedstrøms vandringer.

DSF mener derfor ikke, at projektet bør fremmes, da det ikke sikrer fuld faunapassage i bækken.

Hvorfor ikke vælge det bedste projekt for naturen?

Når jeg læser forundersøgelsen fra Orbicon udgivet 20.05.2014, er der i denne foreslået en løsning som sikrer fuld faunapassage. Et forslag hvor Holmehave bækkens løb er adskilt fra Møllesøen. Der er i forslaget sikret vand til Møllens demonstrationskørsel.

I projektet der er i høring og revideret februar 2018, skal bækkens totale vandføring gennem Møllesøen, som planlægges oprenset, hvilket øger vandrefiskenes dødelighed.

Det er uforståeligt at der i et faunapassageprojekt, der finansieres af Staten og som skal sikre opfyldes af miljømålene i Holmehave Bæk, vælges en løsning der primært sikrer en vandmølles drift.

Fra forslag i Rapporten fra 2014:

Etableringen af et stryg langs møllesøen vil desuden skabe nyt vandløbshabitat, der på grund af stor bundhældning og groft bundsubstrat vil være egnet som levested for ørred.

Etablering af fri passage forbi møllesøen vil også være til gunst for bæklampretter, der i udstrakt grad benytter samme gydeområder som ørred.

Vandhastighederne i stryget/vandløbet langs møllesøen er beregnet til ca. 0,2 – 0,6 m/s som et årsgennemsnit, hvilket ikke vil være til hinder for passage for alle fiskearter.

Faunapassagens udformning vurderes i øvrigt at skabe fri og uhindret passage for alle fiskearterne i vandløbet.

Indløbsbygværk i den sydvestlige del af møllesøen vil give mølleejeren mulighed for at indtage vand fra vandløbet i kortere perioder i forbindelse med demonstrationsdrift, dog således at der sikres en minimum vandføring i vandløbet/stryget langs møllesøen på halvdelen af median minimum vandføringen. Dette vil give en vanddybde på minimum 15 cm i stryget, hvilket sikrer passage mulighed for fisk forbi møllesøen. Indløbsbygværket etableres med rist, så fisk ikke kan trække ind i søen. Det vurderes derfor, at indløbsbygværket ikke vil have en negativ effekt på fiskefaunaen.

DSF anmoder hermed Assens kommune om at vælge en løsning, der i højere grad tilgodeser fiskene

Danmarks Sportsfiskerforbund anbefaler Assens kommune at revurdere og genoverveje hvilket projektforslag de ønsker gennemført. Vi anbefaler at forundersøgelsen fra 2014 danner basis for et detailprojekt, da vi ikke kan acceptere en løsning, der ikke i højere grad tilgodeser de vandrende fisk.

Følgende underbygger synspunktet om at vælge en løsning der tilgodeser fiskene:

1. Statens vandområdeplansindsatser skal sikre opfyldelse af flere miljømål og virke for opfyldelse af Vandrammedirektivet. Et af miljømålene i de danske Vandområdeplaner er fisk. I vandløb som Holmehave bæk er der krav til ørredtætheder.
2. Udvidede bygningsfredninger giver ikke mulighed for drift af vandmøller – se bilag 1 + 2
3. Assens kommune henviser til 12 særligt udpegede vandmøller i Danmark.
I Faxe kommune er der ved Blåbæk Mølle/Faxe Å lavet en løsning, hvor åen ledes uden om opstemning/Møllesø, og hvor Møllesøen er oprenset. Denne løsning svarer til Orbicons forslag i forundersøgelsen fra 2014. Blåbæk Mølle er en af de 12 særligt udpegede.

4. I afgørelsen vedrørende Gubbe Vandmølle, der også er en af de 12, fremgår det klart at den udvidede bygningsfredning ikke sikrer Møllens drift – bilag 3.
5. Finansiering af vandplansindsatser vedrørende vandløbsrestaurering bør i højeste grad prioritere løsninger der tilgodeser fiskene. Af de ca. 33 millioner der årligt tilgår ordningen nationalt, kommer de 10 millioner fra Fisketegnsmidlerne. Ordningen skal medvirke til at sikre optimale forhold for fiskenes mulighed for at vandre, samt sikre gode gyde- og opvækstforhold.
6. Klagenævnsafgørelse i sag NMK-43-00754 – bilag 4.

Assens kommune argumenterer med retningslinje der var gældende for vandplan 1.

Dette fremgår Kommunens redegørelse afsnittet om forventede konsekvenser på s. 25.:

Mine understregninger

Eventuel oprensning af møllesøen vurderes ikke at få negative konsekvenser for funktionen af faunapassagen. Det skyldes, at søen er relativt lille, og at der derfor vil være en veldefineret vandstrøm gennem søen, som vandrende fisk vil kunne følge, samt at vandets opholdstid i søen er langt under et døgn. Risikoen for at vandrende fisk "farer vild" er minimal. Et naturligt tab af smolt vil dog finde sted. Vandplanprojekter skal skabe kontinuitet i vandløb og genskabe en situation tæt ved en referencetilstand jf. uberørte forhold. Indskudte søer/moser har været en del af tilstanden i et naturligt vandløb.

Min kommentar: Her er jo ikke tale om en naturlig, men derimod menneskabt indskudt sø.

Retningslinje 23 i vandplan 2009-2015 vurderes fulgt:

"Der etableres så vidt muligt fuld faunapassage ved total fjernelse af menneskabte spærringer i vandløb. Hvor opstemninger bibeholdes af fx kulturhistoriske eller andre samfundsmæssige hensyn, sikres passagen eksempelvis ved etablering af "naturlignende stryg" i selve vandløbet eller omløbsstryg med tilstrækkelig vandgennemstrømning".

Min kommentar: der skabes jo hverken den ene eller anden præmis

DSF vil henlede Assens kommune på at vi er nu i 2. planperiode 2016-21 samt at der i **Vejledning til Bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter** juli 2017, blandt andet står:

Sikring af kontinuitet

Ved sikring af kontinuitet forstås restaureringstiltag i vandløb, der sikrer, at vandet har et frit, og som udgangspunkt ubrudt forløb, så vandløbets organismer frit kan bevæge sig i op- og nedstrøms retning i vandløbet.

Spærringer (opstemninger og styrt m.v.)

Ved fjernelse af spærringer forstås, at opstemninger, styrt m.v. fjernes, således at vandløbsbunden som udgangspunkt er ubrudt uden menneskeskabte niveauspring.

De oprindelige faldforhold bør så vidt muligt genskabes. Der bør tages udgangspunkt i, at store vandløb har et mindre naturligt fald end små vandløb, og at faldet på nye forløb bør være så tæt på det oprindelige som muligt. Faldet bør tilstræbes at være max. 5 promille i store vandløb.

Såfremt det ud fra tekniske, særlige kulturhistoriske, naturmæssige eller socioøkonomiske overvejelser vurderes, at det ikke kan lade sig gøre at fjerne spærringen, kan der opstilles følgende alternative funktionsmål, der til en vis grad opfylder kravet til kontinuitet – angivet i prioriteret rækkefølge.

- 1. Anlæg af faunapassager som "naturlignende" stryg i selve vandløbet, og hvor stemmehøjden er lavest mulig. Passagen dimensioneres, så den kan føre den til enhver tid forekommende vandmængde i vandløbet og bør være helårligt vandførende med det vand, som ikke udnyttes til formålet med opstemningen. Den samlede reduktion af vandføringen i passagen i forhold til vandføringen i vandløbet opstrøms passagen bør som udgangspunkt ikke overstige 50 % af vandløbets medianminimumsvandføring (Qmm). Samtidig bør der i passagen altid opretholdes en minimumsvandføring på 50 % af Qmm.**
- 2. Anlæg af et "naturlignende" omløbsstryg med lavest mulig stemmehøjde forbi stemmeverket. Omløbsstrygets ind- og udløb placeres tættest muligt på stemmeverket. Den samlede reduktion af vandføringen i passagen i forhold til vandføringen i vandløbet opstrøms passagen bør som udgangspunkt ikke overstige 50 % af vandløbets medianminimumsvandføring (Qmm). Samtidig bør der i vandløbet altid opretholdes en minimumsvandføring på 50 % af Qmm.**

Min kommentar: DSF finder ikke der er basis for at bruge "særlige kulturhistoriske interesser" i projektet ved Solevad Mølle.

Afslutningsvis finder DSF det besynderligt at Assens kommune prioriterer, at en få tilladelse fra Slots- og Kulturstyrelsen til projektet, inden der er sket en sagsbehandling efter Vandløbs-, Naturbeskyttelse- og Miljømålslov.

Med venlig hilsen

Lars Brinch Thygesen
Natur- og Miljøkonsulent